

Annonser:

DN.DEBATT

Fredag 29 juli 2005

Nyheter Ekonomi Debatt Ledare Sport Kultur På stan Mer ur DN Mat & Dryck Resor Lokaler Jobb **Bostad** Motor Fyndmarknad med **KOLL**

- Debatt

Uppdaterad 27 januari 2005 01:56

Unik internationell studie: Dubbelt så många svenska kvinnor som män uppger att de slog först.

"Kvinnor lika våldsbenägna som män i parförhållanden"

Unik internationell studie: Dubbelt så många svenska kvinnor som män uppger att de slog först. Kvinnor använder våld mot sin partner i samma omfattning som männen.

Det visar en unik internationell studie i 30 länder. 900 svenska studenter svarade på 300 närgångna frågor om våld som de själva upplevt. I samtliga fall, från knuffar och förolämpningar till ringa eller allvarlig

misshandel, påstår lika många kvinnor som män att de utsatt sin partner för sådant beteende. 10 procent av kvinnorna och 4 procent av männen uppger dessutom att de slog först. Därför är det nävnt och fjaskigt att påstå att

kvinnor inte använder våld mot män, skriver Peter Gill, professor i pedagogik och Carita Remahl, fil mag i pedagogik.

I DEBATTEN OM våld mot kvinnor förekommer en rad missvisande föreställningar om fenomenet. Ett exempel är det svepande omdömet att 46 procent av svenska kvinnor har efter 15 års ålder blivit utsatta för våld av en man, eller det obevisade och ensidiga påståendet att våldet beror på strukturella orsaker och att män som kollektiv står för denna struktur. När siffran 46 procent "slängs ut", nyanseras den aldrig med förbehåll om i vilken situation våldet inträffade, i vilken ålder, med vilket uppsåt och så vidare. Forskare som vill undvika sådana svepande omdömen väljer ofta att tala om "mellan X procent och Y procent kvinnor" har blivit utsatta för våld. Även sådana påståenden glider lätt förbi en föreställning om våld som komplext fenomen, ett fenomen med multipla orsaker, en handling som sällan uppstår 'rent'.

Vid högskolan i Gävle, med stöd från studentkåren och Studenthälsan, har vi genomfört en för Sverige unik studie, som är en del av en internationell (universitet och högskolor i över 30 länder ingår) undersökning om våld inom parrelationer.

Mätinstrumentet är framtaget efter många års erfarenhet av studier av konflikter och våld inom parrelationer av den internationellt erkända familjevåldsforskaren Murray Straus. I Gävlestudien har vi vidareutvecklat metoden för tillämpning som en så kallad webb- eller online-enkät. Studien vände sig till samtliga heltidsstuderande. Inbjudan att delta gick ut via e-post, affischer, flygblad samt på högskolans intern-tv. Cirka 900 studenter (70 procent kvinnor) följde det särskilda inloggningsförfarandet och lämnade svar på närmare 300 detaljerade frågor om sin uppväxt, våldserfarenhet, relationer, sexuell tvång samt hundratals exakta frågor om vilken typ av våld de erfarit, i vilka situationer, med vilken kraft, med vilket utfall, hur ofta, om de har slagit tillbaka, tagit initiativet och så vidare. Besvarandet av enkäten kunde ta upp till två timmar.

Med förbehållet att resultaten rör parrelationer hämtade ur den svenska studentpopulationen skapades en unik och detaljerad inblick i hur dessa unga kvinnor och män har det i sina relationer. Mätinstrumentet tillät en uppskattning om trovärdigheten i svaren och denna bedöms vara mycket hög.

Respondenterna uppgav att det var främst genom direkt e-post som de fick information om undersökningen. En mindre andel blev uppmärksammade genom högskolans webbsida eller genom affischer och flygblad. Respondenterna blev också tillfrågade om de hellre skulle ha svarat på en pappersenkät. Mycket få skulle ha valt detta alternativ vilket överensstämmer med internationell forskning. Denna forskning har visat att seriösa, webbaserade surveyundersökningar, speciellt undersökningar där känsliga och intima frågor studeras, ökar benägenheten att erkänna utsatthet för våld, incest, sexuell tvång och avvikande beteenden, men framför allt ökar benägenheten att erkänna det egna våldsbeteendet. Vi frågade, till exempel, om "under det senaste året" ? "har din partner kastat något mot dig" ? "tagit dig hårt i armen eller ditt hår" ? "knuffat dig" ? "tagit tag i dig" eller "slagit dig"? På samtliga dessa frågor svarade minst lika många män som kvinnor jakande. Till den sista frågan svarade 11 procent män och 5 procent kvinnor att deras partner hadeslagit dem. Dessa frågor gäller svar om mindre allvarlig våld. Samtliga har även svarat på frågan om de har "gjort så mot" sina partner. Till exempel svarar 24 procent av männen och 22 procent av kvinnorna att de har "knuffat" sin partner under det senaste året. Samma mönster framträder i dessa svar. Män uppger sig minst lika utsatta som kvinnor.

NÄR "OSÄMJAN" I RELATIONEN är mindre allvarlig är det fler personer som upplevt beteende som till exempel att skrika åt sin partner, göra något elakt, ge sig av mitt i ett bråk, svära mot eller förolämpa och så vidare. Återigen har minst lika många kvinnor som män upplevt detta, någonstans mellan 50 procent och 60 procent. Återigen är det lika många kvinnor som män som erkänner att de har gjort så mot sina partner.

När alla indicier om "ringa" misshandel under det senaste året läggs ihop uppger en tredjedel av både män och kvinnor att detta har

Arkivet

Har du DN-kort? Är du vetgirig? DN:s artikelarkiv kan svara på det mesta. [Läs mer](#)

Annonser:

Fokus

Fördjupningar av den senaste veckans händelser - delar av Fokus finns även på nätet! [Läs mer](#)

Annonsera
Prenumeration
Logga in som medlem
Sök
<input type="text"/>
Sök

Annonser:

Annonser:

Byta Bostad

Låt DN.se hitta ny bostad åt dig!
[Till Byta Bostad](#)

Sök krog

Gourmand eller gourmet? Hitta det bästa!

Område: Kök: Sökord:

Bilfakta

Hur mycket bagage får jag in i en Mini?
[Till Bilfakta](#)

inträffat. Om de själva har utsatt sina partner för samma typ av misshandel uppger lika många kvinnor som män att de har gjort det, strax under en tredjedel, vilket är samma andel som i den internationella studien.

När misshandeln är allvarligare sjunker siffran. Den andel manliga och kvinnliga studenter i Gävle (6 procent) som uppger att de har blivit utsatta för misshandel är betydligt lägre än genomsnittet i de 31 länderna. Medan det är få som erkänner att de utsatt sin partner för

allvarlig misshandel är det lika många kvinnor som män som erkänner det. Ett annat perspektiv på våldet är om det har resulterat i någon skada. Skadan kan vara av större eller mindre grad, kan ha lett till läkarbesök, eller enligt respondenten, borde ha lett till läkarbesök. En liten andel kvinnor har upplevt skada men nästan lika många män. Samma jämlikhet finns när de erkänner om de har orsakat "mindre skada" hos sin partner. När det gäller allvarlig psykisk skada eller förtryck repeteras mönstret. Ungefär samma andel uppger sig utsatta för sådant beteende. Samtidigt uppger en lika stor andel av både könen att de har utsatt sin partner för ett sådant beteende.

Ett av de få områden där kvinnors angivna utsatthet avviker från männens gäller frågor kring sexuellt tvång. Nästan en fjärde del män och kvinnor uppger sig ha upplevt "mindre sexuellt tvång". På frågan om respondenten har utsatt sin partner för mindre sexuellt tvång svarar dubbel så många män (30 procent) som kvinnor "Ja". Frågor ställdes också om kringliggande faktorer som till exempel alkohol. På frågan om respondenten och/eller deras partner hade druckit alkohol i samband med våldet repeterades mönstret. Cirka tre fjärdedelar män och kvinnor uppgav att båda parter hade druckit alkohol i samband med de olika "incidenterna".

Dessa exempel tyder på en ömsesidighet i det erfarna våldet i detta urval. Måhända att männen som svarade är "udda" och överrepresenterats utsatta män. Detta är en resonabel slutsats men det ändrar inte faktumet att en stor andel kvinnor uppgav att även de slog och utsatte sina partner för olika typer av fysisk och psykisk misshandel. Andra frågor gav en uppfattning om respondenternas attityder och uppfattningar om våld. Kunde respondenterna tänka på en situation där det var okej för en man att ge sin partner en örfil? Medan 22 procent av männen kunde föreställa sig en sådan situation fanns det nästan lika många kvinnor (18 procent) som höll med, det vill säga att det finns situationer där det kan vara okej för en man att slå sin partner. Flera frågor kretsade kring uppfattningar om våld, till exempel "att man inte skall backa i ett slagsmål", "att det är okej att slå en uppkäftig tonåring", "blivit agade av sina föräldrar", "iakttagit våld utanför familjen under uppvuxen" och "viktigt för en kille att ha varit med i ett slagsmål under uppvuxen". För samtliga dessa frågor fanns det en mindre grupp kvinnor än män som instämde.

VI VILL MENA att när det gäller attityder och erfarenheter som omringar våldsbeteende och våldsförstran är det naivt att påstå att kvinnor undgår en våldets pedagogik. Här omveckan överföll flickor i ett av Stockholms basketlag sina motståndare utanför arenan. Hade dessa flickor anammat en patriarkisk maktstruktur eller hade de helt enkelt uppslukats av en avvikande vålds subkultur. Är det möjligt att visst våld i en parrelation är en yttring för ett dysfunktionellt relationsmönster där båda parter bidrar?

Kanske det mest uppmärksammade resultatet i vår undersökning är svaren på frågan "vem slog först?". Bland männen säger 9 procent att partnern slog först medan 5 procent av kvinnor svarar att deras partner slog först.

Detta skulle kunna tas som ett bevis för att våra manliga respondenter är "speciella". De som tog sig tid att svara finner sig i relationer med våldsamma kvinnor. Detta anmärkningsvärda resultat bekräftas av svaren på frågan om respondenten har själv slagit först i ett bråk med sin partner.

Här finner vi att 10 procent av kvinnorna och 4 procent av männen erkänner att de slog först.

Vi har ingen anledning att ifrågasätta trovärdigheten i dessa svar. Tvärtom vill vi mena att de cirka 200 000 svar som vår databas består av ger oss en unik inblick i "vanliga" unga svenskars intima relationer.

Medan de män som svarade kanske bör ses som lite avvikande har vi ingen som helst anledning att betvivla att våra kvinnliga respondenter är allt annat representativa. Det finns en liten möjlighet att kvinnor i våldsamma relationer är lite överrepresenterade. Men detta skadar inte det argument vi vill framföra här. Vi har funnit att en stor grupp vuxna svenska kvinnor, måhända hämtade ur en högskolemiljö, erkänner att de själva har tagit initiativ till våld inom sina relationer.

Om en del av orsakerna till våld inom parrelationer kan härledas till strukturella förklaringar, vilket inte förefaller oss orimligt, riskerar förenklade och ensidiga förklaringsmodeller att missgynna våldets offer. Våld mot kvinnor i parrelationer är ett allvarligt problem men mer komplicerat än den bild som ges av massmedier och massmedialt fjäskande forskare.

Vi vill mena att det allvarligare och dödliga våldet mot kvinnor i parrelationer måste förstås i ett helhetsperspektiv där en generell förstran kring våld (våldets pedagogik) förekommer och där en destruktiv attityd och invand våldsbenägenhet hos vissa kvinnor måste erkännas. Kampen mot mäns våld är självklar. Kampen mot våld i parrelationen måste erkänna dess komplexa orsaker och svårvarna avlärningsmekanismer.

Peter Gill
Professor i pedagogik
Carita Remahl
Fil. magister i pedagogik.

 [Utskriftsvänligt format](#) [Tipsa någon om artikeln](#)